

Santa Sotera, la «palamosina» oblidada

El 10 de febrer és la festivitat de santa Sotera. Segons el primer *Martirologi* de l'Església catòlica (1583), Sotera fou una verge romana de noble llinatge que menyspreà els «consolats i governs dels seus pares» per seguir Jesucrist. Durant diversos anys fou bufetejada i patí turments per no adorar els ídols pagans. Finalment, fou decapitada a la Via Àpia. El martirologi es basa en les fonts de sant Ambròs, que l'esmenta en dues obres escrites al segle IV. La descriu jove i guapa.

Una curiosa tradició, però, assegura que no va patir el martiri a Roma sinó a Palamós, ja que la santa s'hi hauria traslladat en vaixell per fugir de la persecució. A la vila empordanesa va edificar una humil casa en uns terrenys que eren propietat de la seva família. Allà viuria en el recolliment del dejuni, la pregària i la penitència, alhora que aprofitava per dedicar-se a la catequesi.

Desgraciadament, fou descoberta pels soldats romans. La van encadenar i la portaren davant del jutge per ser interrogada pel mateix Dacià, prefecte aleshores de la Hispània romana, que es trobava de pas per la població. La convidà, en un llarg i dur interrogatori, a deixar la religió cristiana i a abraçar els déus pagans. Davant la desobediència de la donzella, fou empresonada en una humida i esquifida cel·la. Allà va ser tractada com una esclava, i rebé sovint bufetades per part dels cellers. Durant el captiveri, la santa va adoptar sempre una postura valenta i de pau en el seu rostre i interiorment. Només s'alimentava de l'evangeli i de crostons de pa sec. Finalment, fou degollada el

10 de febrer de l'any 304. Els cristians de Palamós van enterrar el seu cos, però al cap de poc va ser traslladat en vaixell a Roma per ser sepultat a la Via Àpia.

D'on surt aquesta Sotera «palamosina»? Es tracta d'un cas de «desdoblament de sant». Així es coneix en hagiografia el fet de contextualitzar un sant teòricament «històric» en un població diferent. Recordem els casos de Bonós i Maximià (Antioquia / Blanes), Narcís (Jerusalem / Girona), o Ponç (Provença / Girona). El primer a esmentar-la com a palamosina va ser el jesuïta Jerónimo Román de la Higuera (1563-1611) en un cronicó – *El Cronicó de Dextre*– que ell va escriure l'any 1594 i que va atribuir a Numi Emilià Dextre, senador barceloní i cònsol de l'imperi romà al segle IV. Román de la Higuera va ser el mateix que batejà com a blanencs Bonós i Maximià. Fra Joan Gaspar Roig i Jalpí (1624-1691) en va escriure

detalls a *Catálogo paralipomeno de los santos indígenas y advenas del principado de Cataluña y sus condados*, transcrits per Ramon N. Comas i publicats l'any 1901 com a *Vida de la gloriosa Santa Sotera, virgen romana martirizada en Palamós*. El «desdoblament» fou criticat per Gregori Maians a *Censura de historias fabulosas* (1742). En la tradició se la venera com a copatrona de Palamós. Tot i així, ja no figura a la nova versió del *Martirologi Romà* (2004), i molts palamosins no n'han sentit a parlar mai. Malgrat tot, gaudeix d'uns goigs escrits per l'impresor Josep Franquet i Serra (1851-1907) on es llegeix: «Protegiu des de la glòria / Palamós i l'Empordà! / Feu que un dia la victòria / també al Cel puguem cantar / que la fe consoladora / no deixem jamai enrere! / Sigueu nostra defensora, / Oh màrtir de Crist, Sotera!».